

JUKKA MYLLYS PERÄMEREN POHJUKAN PUHURI

Teksti: Tommi Virtanen Kuvat: Tommi Virtanen ja Pekka Saarinen

Jukka Myllys valittiin Vuoden vaskisoittajaksi viisitoista vuotta sitten. Sen jälkeen on ehtinyt tapahtua paljon. Nyt Myllys on pannut tuulissa Kemissä tuulemaan entistäkin rivakammin.

Baritonitorvea puhaltava **Jukka Myllys** on maailmalla haluttu solisti ja mestarikursien pitäjä. Oulu Sinfoniassa hänellä on pasuunansoittajan virka. Silti hänen sydämenasiansa on kahden ja puolen vuoden ajan ollut Perämeren pohjukassa sijaitsevan Kemien kaupunginorkesteri. Sen johtajana hän on saanut ihmeitä aikaan. Kävijämäärät ovat lähes tuplaantuneet taiteellisesta linjasta tippaakaan tinkimättä. Vaikka Kemien kaupunki on konkurssikypsä, orkesteri pyörii omillaan. Kuinka se on mahdollista? Annetaan Myllyksen kertoa.

Kolme vuotta sitten musiikin sekatyömiehenä itseään pitävä Myllys, 45, kaipasi uusia haasteita. Hän päätti hakea Kemien kaupunginorkesterin musiikinjohtajan ja kapellimestarin virkaa. "Minulla oli juuri oikea aika elämäntilanteen puolesta. Oli tarpeeksi kokemusta erilaisista asioista, että pystyin hahmottamaan mihin suuntaan tätä voisi viedä", hän sanoo.

Puhallinorkesteri Viventin kapellimestarina hän oli jo saavuttanut viisi peräkkäistä puhallinorkesterin Suomen mestaruutta. Kansainvälinen ura baritonitorven eli eufoniumin soittajana ja varma kuukausipalkka Oulu Sinfoniassa ei sekään riittänyt neljän lapsen isälle. Valinta Kemiin oli silti yllätys, olihan virasta eläkkeelle jäänyt **Pertti Hynninen** puhallinsoittaja hänkin ja muut hakijat jousisoittajia. Myllys hyppäsi autoonsa ja ajoi Oulun eteläpuolella sijaitsevasta Kempeleestä reilut sata kilometriä pohjoiseen, Lapin läänin puolelle.

"Ensin hakkasin naulakkoa seinään ja mietin mistä päästä aloittaa. Sitten menikin kaksi vuotta, viikonloppuja ja vähän öitäkin myöten", Myllys kertoo.

Toimenkuva oli vaativa. Pasunistin virasta hän jäi virkavapaalle. Aikaa ei juuri jäänyt mihinkään muuhunkaan, ei edes sukellusharrastukseen.

"Tämä oli viimeisiä alan virkoja Suomessa, mihin liittyi aika paljon muutakin:

hallinnollisia tehtäviä, opetustehtäviä. Kunnallispolitiikassa joutuu olemaan aktiivisesti; erittäin laaja toimenkuva, jopa hämmentävän laaja."

"Tuskin monikaan tietää miten Kemissä on toimittu. Tämä on ollut poikkeuksellinen järjestelmä muihin kaupunginorkestereihin verrattuna", kertoo Myllys Kemien kaupungintalon kattoterassilla.

Kansainvälinen orkesteri

Ennen sotia rakennettu kaupungintalo on kemiläisten ylpeys, 52 metrin korkeuteen kohoava maamerkki, jonka kauneudesta ollaan kahta mieltä. On aurinkoinen kesäpäivä, ja katolta näkee koko Kemien. Reunan yli kun kurkistaa, näkyy vanha työväentalo, jossa on kaupunginorkesterin kotisali ja satavuotias Steinwayn flygelivanhus. Lanteen merelle päin katsoessa näkyy vuonna 1902 rakennettu kirkko, jossa kaupunginorkesterin konsertteja usein pidetään, siellä kun on hyvä akustiikka. Sen vieressä on vanha puutalo, joka vielä toukokuussa oli musiikkiopisto. Nyt se on muuttanut torin laidalle kulttuurikeskukseen, taidemuseon, kirjaston ja kaupunginteatterin seuraksi.

Myllys päätti ensimmäisenä keskittyä konserttitoiminnan kehittämiseen ja järjestelmän muokkaamiseen uuteen uskoon. "Se oli minun johtotähteni kahden vuoden aikana. Orkesterin funktio on meillä niin toisenlainen kuin muissa kaupungeissa. Meillä on vain neljä musiikkovakanssilla. Koska orkesterissa on opiston oppilaita, on koulutuksellinen näkökulma tärkeä. Orkesteriin tulee myös koesoiton kautta soittajia lähialueen ammatti- tai musiikkiopistotalta. Mukana on opettajia ja kauimmaisat avustajat ovat fagotin ja oboen tuntiopettajia Oulusta", selittää Myllys.

Yhteistyö ulottuu myös rajan toiselle puolen Haaparannalle. Sieltä tulevat orkesterin ykköshuilisti ja ykkösklarinetisti, joka on myös opiston tuntiopettaja. Meri-Lapin orkesteri on siis paitsi alueellinen myös kansainvälinen.

Myllyksen suurimpia haasteita on ollut saada kokemukseltaan monitasoisen orkesterin ohjelmisto kaikkia tyydyttäväksi, yleisöä unohtamatta. "Tietenkin täytyy ajatella yleisöä, mutta myös orkesteria itseänsä; että se on motivoivaa myös ammattilaisille, mutta ei liian vaikeaa opis-

kelijoille. Meidän pitäisi tykätä soittaa sitä ja yleisön pitäisi ottaa meidät omakseen, eikä se haitaksi olisi, vaikka itselle olisi kiva johtaa niitä kappaleita. Vähän eri tavalla täytyy lähestyä tätä orkesteritoimintaa kuin ammattiorkesterissa."

Kemiläistä jääräpäisyyttä

Kemien länsipuolella on meri, joka on kaupungille tärkeä julkisivu. Ruotsin rannikon voi hyvällä säällä nähdä. Vanhassa työläiskaupungissa on kuitenkin aina katsottu toiveikkaasti itään. Edelleen Kemi on vahvasti vasemmistolainen. Kattoterassilta katsottaessa näkyy itäpuolella ensin rautatie, jota pitkin muuttotappiosta kärsivä kunta on jo neljännesvuosisadan menettänyt kalleinta pääomaansa. Sen takana on Karjalahden teollisuusalue, jonka takana näkyy Tervahalli, kaupunginorkesterin isompien viihdekonserttien pitopaikka. Sekä pohjois- että eteläpuolella näkyy paperitehdas: pohjoisessa entinen Kemi Oy – nykyinen Metsä-Botnia – ja etelässä Veitsiluoto. Siinä ne ovat olleet jo satakunta vuotta. Niiden varaan Kemi on rakennettu ja niiden puujalkojen notkuessa se on viime vuodet tasapainotellut.

No, eivätpä saaneet saksalaisetkaan Kemien kaupungintaloo kaadettua, vaan se jäi kuin kemiläistä jääräpäisyyttä ilmentäen seisomaan yhdellä nurkallaan. Ja Kemissä on totuttu elämään niukasti.

Veitsiluodon vieressä näkyy jotain uuttakin. Sinne on noussut Suomen suurin tuulipuisto: kymmenen satametristä, valkoista tuulimyllyä uutta aikaa edustamassa.

Myllys näkee Meri-Lapin orkesterin tulevaisuuden valoisana. Kemien kaupungin asennetta hän suorastaan ylistää. Vaikka Kemiä onkin aina pidetty Lapin kulttuurikaupunkina, koska siellä on vahvat teatteriperinteet ja koska sen kirjaston lainausluvut ovat olleet maan kärjessä, ei kukaan olisi uskonut Myllyksen lähes tuplaavan kaupunginorkesterin kävijämääriä. Edeltäjälleen Pertti Hynnille hän kuitenkin antaa osan kunniaista.

Ammattilaisuus asenteena

"Pertti Hynninen on tehnyt tosi hyvää ja pitkäjänteistä työtä täällä aiemmin. Hän on saanut tämän orkesterin Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n piiriin ja on vienyt paljon

”Tämmöinen vanhanaikainen mestari–kisälli-koulutus toimii mielestäni hirveän hyvin.”

asioita eteenpäin. Lähdin sitten omalla tavallani viemään työtä eteenpäin, soittajiston kautta. Mielestäni se oli liikaa painottunut sinne harrastelijapuolelle; halusin korjata asennetta ammattimaisempaan suuntaan. Vaikka täällä on opiskelijoita ja harrastelijoita mukana, se ei tarkoita, ettei töitä voitaisi tehdä ammattimaisesti. Olen Viventin kanssa tottunut harrastelijaorkesteriin. Sen toiminta on kuitenkin asenteellisesti ammattimaista”, Myllys painottaa.

Harjoittelukäyttäytymisessä olikin korjaamisen varaa. Ensi töikseen Myllys laati kirjalliset pelisäännöt siitä, miten ammattimaisessa orkesterissa toimitaan. ”Alussa oli tilanteita, että harjoituksissa eivät olleetkaan kaikki paikalla, vaan osa oli tulossa vasta konserttiin. Se oli minulle täysin outoa. Sovittiin, että harjoituksissa ollaan ajoissa virityksistä lähtien eikä ilmoitauduta mukaan, jos ei pystytä sitoutumaan koko harjoitusperiodiin. Ei tämä ole mikään avoimien ovien orkesteri.”

Myllys pani tuulemaan ja järjesti jousistolle koesoiton, jolla avustajista karsittiin tavan vuoksi mukana olleet. Puhallinpuolella tilanne oli lähtökohtaisesti toinen.

”Lähdettiin tavallaan nollasta. Jousisto meni koesoittojen myötä uusiksi. Puhallinpuoli on toiminut mestari–kisälli-pohjalta. Sektiossa on yksi tai kaksi ammattipuhaltajaa, ja vähintään yhtä tai kahta koulutetaan

siinä samalla. Tämmöinen vanhanaikainen mestari–kisälli-koulutus toimii mielestäni hirveän hyvin. Ne, joilla ei ole ollut ammattimaista asennetta, ovat poistuneet luontaisesti, ja ne, jotka ovat mukana, tietävät mitä heiltä odotetaan.”

Reilu peli

Myllys kertoo, että hänellä on ollut uudistuksissaan musiikkiopiston rehtori **Marja-Liisa Hynnisen** sekä muun henkilökunnan täysi tuki. Myös kaupungin johdon kanssa asiat ovat tiukoista ajoista huolimatta sujuneet mutkattomasti – Kemihän on jo 1980-luvulta asti taistellut kuralla olevan taloutensa kanssa.

”Kun uudistukset tekee reilusti, ilmapiiri pysyy puhtaana. Koesoitot ovat olleet kaikille avoimia. Totta kai me pyrimme ottamaan avustajat niin läheltä kuin mahdollista – tämä on kuitenkin Meri-Lapin orkesteri. Nyt meidän kauimmaisat avustajat tulevat Oulusta. Musiikkiopiston omat, pitkällä olevat oppilaat ovat tietenkin aina etusijalla. Tänäkin keväänä heitä otettiin kaksi lisää jousisektioon. Jostain muualta tuleva ammattilainen ei missään nimessä mene edelle asenteeltaan hyvän ja kykenevän oppilaan edelle. Etenkin painotan tässä nimenomaan sanaa asenne. Sen pitää olla kohdallaan. Silloin voi katsoa helpommin joitakin asioita sormien läpi”, painottaa Myllys.

Orkesterissa tällä hetkellä 14 opiskelijaa. Heidän läsnäolonsa tekee harjoitte-

lusta hyvin erilaisen kuin ammattiorkeste-reissa. Työskentelyn täytyy olla ohjattua.

”Stemmat ovat saatavilla etwukäteen harjoiteltavaksi, ja sektioiden johtajat pitävät stemmaharjoituksia omassa instrumentissaan. On myös sellaisia harjoituksia, että puhaltajat ja jousisoittajat harjoittelevat erikseen tämän meidän normaalin harjoitusperiodin lisäksi, joko yksityisesti tai isompina sektioina”, Myllys kertoo.

”Tämän systeemin miinuspuoli on se, että koska orkesteri toimii periodiluonteisesti, harjoitusten järjestäminen on hankalampaa. Aikataulujen sumpliminen on opettajille raskasta. Systeemin etu on se, että saamme kokoon täysmittaisen 50-henkisen orkesterin ja pystymme soittamaan isompia sinfonisia teoksia”, kertoo Myllys.

Jazztrumpetistista lyömäsoittajaksi

Myllys on uransa aikana ehtinyt soittaa musiikkia laidasta laitaan. 16-vuotiaana trumpetiilla sinfoniaorkesterin solistina debytoinut konkari on ehtinyt soittaa myös rock- ja jazzbändeissä. Päivänsäde-jazzkvintetin kanssa hän voitti jazz-yhtyeiden Suomen mestaruuden vuonna 1984.

”Se oli muusikonuran kannalta tärkeä vaihe. Hirveän kirkasotsaisia oltiin. Kuviteltiin ettei saa harjoitella ollenkaan ettei tuoreus kärsi”, Myllys puistelee päätään.

Silloin hän haaveili jazztrumpetistin urasta. Kohtalo kuitenkin puuttui peiliin, kun viisaudenhampaiden vuoksi soittamisesta tuli yhtä tuskaa. Oikomisprosessi tuotti parin vuoden paussin puhaltamiseen; sen ajan Myllys soitti

lyömäsoittimia.

”Mielestäni rytmiiikka on musiikissa vielä harmoniaakin tärkeämpi elementti. Totta kai on äärimmäisen tärkeää opiskella pianoa, mutta laittaisin oppilaitoksien yhtä pakolliseksi myös lyömäsoittimet kaikille”, hän sanoo.

Vaskisoittajain valioita

Tauon jälkeen trumpetti vaihtui kuin varkain baritonitorveen eli eufoniumiin. Sen mestarina Myllys on ollut pitkään haluttu esiintyjä ympäri maailman. Lieksan Vaskiviikkojen taiteellinen johtaja **Jouko Harjane** määrittelee Myllystä näin:

”Minusta Jukka on tulkitijana mies vailla vertaa. Hänen musiikkinsa koskettaa aina, takuuvarmasti. Teknisesti hän on virtuoosi. Silti, soittaessaan vaikkapa vain pientä kansanlaulua, hän ei jätä tällaista ’kaiken kuullutta’ koskaan kylmäksi. Maailmanlaajuisesti hän on soittajana erittäin tunnettu ja arvostettu, yksi parhaista. Lieksan Vaskiviikolla hän on toivottu mies niin esiintyjänä kuin opettajanakin. Työkaverina hän on joviaali, omaten erikoislaatuista hauskaa huumorintajun.”

Monipuolisesta taustastaan ja kokemuksestaan rikastuneena Myllys on muodostanut vahvan vision orkesterin kulttuurisesta roolista.

”Meidän on täytynyt saada semmoisia konsertteja aikaiseksi, jotka kiinnostavat muitakin ihmisiä, ettei tämä touhu mene sisäsiittoiseksi. Emme ole pelkästään itseämme varten. Meillä on erittäin tärkeä kulttuurillinen rooli tässä alueella, kahden isomman, Rovaniemen ja Oulun välissä. Sen ovat monet vieraatkin tiedostaneet”, painottaa Myllys.

Ohjelmistoa hän on yrittänyt pitää monipuolisena, laatua unohtamatta. Räjähdyksimäisesti nousseet kävijämäärät eivät siis ole seurausta linjan viihteellistymisestä.

”Lähdin siitä mikä minua itseäni kiinnostaa kuunnella. En pelkästään tuijottaisi yleisölujuja. Yleisömäärät ovat kasvaneet hienosti, mutta se voi olla helposti saavutettavissa aika halvoin keinoin. Varsinkin jos pelkästään lähdetään viihdelinjalle, mikä ei sinällään ole huono asia. Meillä on kuitenkin vain kaksi viihdekonserttia vuodessa, eli se ei ainakaan ole se peruste, miten olemme saaneet lisää väkeä saleihin.”

Brändin vahvistus

Orkesterin brändin tarkistus oli niin sisäistä kuin ulkoistakin. Yleisilme ja orkesterin markkinointi logosta lähtien uusittiin. ”Halusimme tuoda itsemme näkyville, siksi meillä on myös yhteistyökumppanuutta paikallisten yritysten kanssa. Halusimme myös, että ihmiset tietävät mitä odottaa. Vaikka konsertit ovat hyvin erityyppisiä, siellä on laadukasta musiikkia tarjolla”, vakuuttaa Myllys.

”Orkesterin ohjelmistossa on ollut runsaasti klassista musiikkia, esimerkiksi Verdin *Requiem*, jonka toteutimme kemiläisen ja rovaniemeläisen kuoron kanssa yhteistyössä molemmilla paikkakunnilla. On ollut romanttista musiikkia ja vappukonserttia. **Vesa-Matti Loiri** sekä Nat King Cole -konsertti, solisteinaan **Laura Voutilainen** ja **Sami Saari**, edustavat viihteellisempää genreä, mutta laadukasta sellaista.”

Vappukonsertti on jo Myllyksen aikana muodostunut menestyksekkääksi traditioksi. Kaupunginteatterin kanssa yhdessä tehty kokonaisuus on saanut kaupunkilaisten suosion ja on aina loppuunmyyty. Silloin Myllyskin hellittää. Tärkeintä on hauskanpito.

”Vappukonserttikokonaisuus on ainoa kerta vuodessa, jolloin emme edes tavoittele taiteellisesti korkeaa tasoa, vaan täysin hulvatonta meininkiä. Teatterilaiset laulavat ja esiintyvät. Saamme teatterilta myös lavaste- ja suunnitteluapua. Lyödään nämä kunnalliset kulttuuritoimijat yhteen kerran vuodessa oikein kunnolla. Tehdään siitä täysin päätön kokemus: täytyy antaa joskus pelkälle ilollekin sijaa. Meidän

vappukonserttimme perustuu sataprosenttisesti yhdessä tekemisen riemuun ja iloon”, Myllys kertoo.

Nimekkäitä vierailijoita

Myllys on kattavalla verkostollaan saanut Kemiin paljon tasokkaita vierailijoita, myös muita kapellimestareita. Kahden vuoden aikana kapellimestarivierailunsa ovat tehneet **Dmitri Slobodeniouk**, **Petri Juutilainen** ja **Atso Almila**.

”Orkesteri kaipaa ehdottomasti erilaisia kapellimestareita. Vierailuja on lisätty nyt puolella entisestään; minulla on 6–8 konserttia ja muilla neljä. Ensi syksynä ovat tulossa **Anna-Maria Helsing** ja **Jani Telaranta**. Meillä on ollut nimekkäitä suomalaisia kapellimestareita, joilla on kuitenkin perspektiivisiä toimintaan harrastelijoiden kanssa. Saisimme varmasti vieläkin nimekkäämpiä kapellimestareita, mutta se ymmärtämys, minkälaisen porukan kanssa on tekemässä, on äärimmäisen tärkeä. Asenteen täytyy olla

PERKKA SAARINEN

”Kaikkien muusikkojen koulutukseen pitäisi liittää lyhyt sotilasmusiikkijakso, niin saisi valittaa tarpeeksi.”

Rahoitus eri lähteistä

Kemin kaupunginorkesterin runkona toimivaa Länsi-Pohjan jousikvartettia rahoittaa viisi kuntaa. Kvartetti keikkaileekin sopimuksen mukaisesti jokaisessa kunnassa yhtä paljon. Puolet keikoista on vanhainkodeissa, kouluissa ja muissa kuntien laitoksissa. Toinen puoli on perinteisiä kamarimusiikkikonsertteja. Kuntayhteistyön ansiosta taloudellinen vastuu orkesterista ei siis lepää täysin Kemin harteilla.

Taloudellinen taantuma ei myöskään kosketa Kemin orkesteria niin paljon, koska vakituisella vakanssilla on vain neljä muusikkoa. Säästöä tulee niin ikään siitä, että orkesteri kootaan vain produktiokohdaisesti. Tänä syksynä säästötoimet ovat vähentäneet konserttien määrää yhdellä. Rahoitusta tulee myös yritysyrityksestä ja valtion tukena.

”Olemme anoneet rahaa eri projekteihin, panostaneet kantaesityksiin ja saaneet alueellisesti merkittävien orkesterien tukea. Täällä jos missä tuntuu pienikin rahasumma”, sanoo Myllys, joka pitää omaa aktiivisuutta tärkeänä.

”Haluan olla optimisti. Pessimismiä riittää, kun kaupungin rahatilanne on se mikä se on. Me teemme niillä resursseilla, mitä meillä on, niin hyvää kuin mahdollista”, Myllys toteaa. Valittamista hän ei siedä.

”Valittaminen on typeryyttä. Aina ei saa mitään haluaa, mutta jos ei mitään visioi, niin sitten voi vain valittaa – mikä on se perinteinen suomalainen tapa”, Myllys tuottaa.

”Valitetaan, että en halua soittaa tätä kun tämä on niin huono biisi, vaikka nautitaan kuukausipalkkaa. Kaikkien muusikkojen koulutukseen pitäisi liittää lyhyt sotilasmusiikkijakso, niin saisi valittaa tarpeeksi ja perse kestäisi paremmin merivettä”, tilittää kaksitoista vuotta sotilassoittokunnassa palvellut yliluutnantti Myllys.

neljä kertaa Suomessa. Se on lähtenyt luontaista tietä pitkin eteenpäin, niin kuin hyvät asiat tekevät.”

Syksyllä on luvassa lastenkulttuuria: Ritmo Animale – Eläimellisiä rytmejä. Se on Leningrad Cowboysistakin tutun **Mauri Suménin** vanhoihin lastenrunoihin säveltämä kokonaisuus. Sumén on Myllyksen vanha ystävä jo Lappeenrannan ajoilta, jolloin nuoret muusikot soittivat samoissa bändeissä. Kemin konsertti on Ritmo Animalen kantaesitys.

”Tällä kertaa siihen ei liity mitään ohjelmallisuutta. Sitä on viime aikoina tehty lapsille ihan tarpeeksi. Me tehdään nimenomaan musiikin keinoin. Se on konsertti 3–15-vuotiaille, hyvin värikkäästi sävellettyjä vanhoja suomalaisia lastenrunoja lapsikuoron esittämänä.”

Myllys yrittää ottaa opiksi paitsi omista virheistään myös toisten tekemisistä. Viihdemusiikin ja sinfoniaorkesterin päälleliimattua yhdistämistä hän esimerkiksi pitää helppona, populistisena ratkaisuna.

”Kaikkea tietysti pitää kokeilla, ilman muuta, ja rajoja pitää ylittää, mutta niistä täytyy myös ottaa oppia. Itse yritän oppia myös muiden tekemisistä ylilyönneistä. Yritän pitää aina tuntosarvet kohollaan nähdäkseni, mikä muualla ei ole toiminut, eikä yleisömäärä ole minulle se kriteeri, miksi konsertti pitäisi tuoda tänne. Liian usein tehdään niin, että otetaan komppi ja siihen moniäänistä laulua. Se toimii jo valmiiksi. Pannaan sinne taustalle 60–100-henkinen sinfoniaorkesteri, jolla ei ole enää muuta roolia kuin olla massana. Se on enemmänkin sellainen speaktaakkeli: on hienoa kun on paljon ihmisiä lavalla. Se lopputulos ei enää vastaa välttämättä minun käsitystäni sinfoniaorkesterista.”

vaativa mutta suvaitseva.”

”Vierailevina solisteina ovat käyneet **Pekka Kuusisto**, **Minna Pensola** ja **Samuli Peltonen**. Olemme suosineet nuoria, suomalaisia solisteja, jotka ansaitsevat soittaa ammattisinfoniaorkesterin kanssa – ei välttämättä aina se nimekkäin, mutta hyvin taidokas, nouseva nimi. Esimerkkinä Minna Pensola, joka voitti juuri ennen meidän konserttia kansainvälisen kilpailun Meta4-jousikvartetin kanssa. Samuli Peltonen kävi meillä juuri ennen kuin hän voitti kansainvälisen Krzysztof Penderecki-sellokilpailun Puolassa. Meidän budjetti ei ole semmoinen, että voisimme tarjota rahallista iloa vierailleville solisteille, mutta myös solistit tiedostavat meidän resurssit. Aina ollaan vuoden lopussa nolilla ja taas aloitetaan uudestaan”, naurahtaa Myllys.

Kantaesityksiä

Kemissä on joka vuosi myös isoja kantaesityksiä.

”Alueellisuus on tietenkin tärkeää, mutta haluamme myös valtakunnallisesti antaa oman kulttuurisen panoksemme. Joka vuosi haluamme tehdä jotain valtakunnallisesti uutta, mitä kukaan muu ei ole tehnyt. Viime vuonna meillä oli **Uljas Pulkkinen** sinfonian kantaesitys. Edellisenä vuonna oli Nat King Cole-kokonaisuus big bandin kanssa. Eivät-hän ne mitään uusia sävellyksiä ole, mutta konserttikokonaisuus on meidän kehittämämme. Nyt sitä on esitetty jo

Uusi konserttisali haaveena

Kaupunginorkesterin konsertit on pidetty joko ammattikorkeakoulun juhlasalissa tai Kemin kirkossa, jossa on hyvä akustiikka. Molemmat ovat orkesterille kuitenkin liian pieniä. Isot viihdekonsertit onkin pidetty tuhat henkeä vetävässä Tervahallissa. Liikuntahalliin täytyy tietenkin sisustamisen lisäksi järjestää äänentoisto joka konserttia varten erikseen. Suurimpana tulevaisuudenhaaveena Myllyksellä on siten oma konserttisali.

”On hirveän työlästä, että on monta konserttipaikkaa. Hynnisen Pertillä oli pitkään haave omasta konserttisalista, ja toivottavasti se saadaan, ennen kuin olen eläkkeellä.”

Toiveet kiinnittyvätkin nyt Sarius-hankeeseen, jonka myötä kaupunkiin saataisiin iso konferenssisali. Se toimisi myös konserttisalina.

Myllyksen tavoitteena on myös kasvattaa ammattilaisten määrää ja sitä kautta ohjelmiston vaikeusastetta. ”Jos saisimme kuusi vakanssia lisää, ihan niin kuin Seinäjoella on: jousikvartetti, basso ja puhallinkvintetti. Siinä on ihan erilainen pohja lähteä tekemään kuin tämä nykyinen. Opiskelijat tulevat ja menevät – kuukausipalkkaisten kanssa valmiudet olisivat paljon suuremmat. Se on selkeästi seuraava, pidemmän ajan tähtäin”, pohtii Mylly.

Uusi aika ja huippuhetkiä

Vuoden 2009 alussa osa vastuusta siirtyi intendentiksi pestatulle **Sanna Moilaselle**. Se oli Myllyksen läpi ajama väistämätön muutos organisaatiossa.

”Ratkaisu oli joka paikassa muualla jo tehty. Olen hirveän onnellinen, että se tuli tehtyä täälläkin. Nyt puolen vuoden jälkeen voin pyyhkäistä hikeä otsalta”, hän huokaisee.

Mylly voi nyt keskittyä olennaiseen taiteelliseen johtajana ja kapellimestarina. Vuoden alusta hän on jälleen jatkanut pasunistina Oulu Sinfoniassa.

Mylly, joka on konsertoinut baritonitorvella muun muassa Washingtonissa Valkoisen talon sinfoniaorkesterin solistina, pitää silti uransa hienoimpina hetkinä kokemuksiaan kapellimestarina.

”Ne hienoimmat kokemukset ovat tulleet Viventiä ja Kemin kaupunginorkesteria johtaessa, kun olen saanut jakaa sen tunteen, juuri kun konsertti loppuu. Kun on nähnyt, että ihmiset ovat panneet kaikkensa peliin ja näkee sen onnistumisen ilon niiden kasvoilta. Sen jälkeen aistii yleisöstä, että konsertti oli heidänkin mielestään onnistunut. Se ikivanha sanonta on totta, että jaettu ilo on paras ilo. Siinä on niin paljon laajempi tunneskaala, kun on ollut yhtenä osasena, kuin jos olisi vain itse onnistunut jossain.”

PEKKA SAARINEN

Jukka Mylly

- Syntyi Lappeenrannassa 25.9.1963
- Puolustusvoimien soittajakouluun Helsingissä vuonna 1980 pääaineena trumpetti
- Kontiorannan Varuskuntasoihtokuntaan (nyk. Karjalan Sotilassoittokunta) 1984
- Jazz-yhtyeiden Suomen mestaruus Päivänsäde-jazzkvintetin riveissä 1984
- Baritonitorvi eli eufonium ykkösoittimeksi 1980-luvun loppupuolella
- Oulun Varuskuntasoihtokunnassa (nyk. Pohjan Sotilassoittokunta) 1989–96
- Loppututkinto Oulun Konservatoriosta vuonna 1992
- Vuoden sotilassoittaja 1993
- Vuoden vaskisoittaja sekä Oulun läänin Vuoden nuori taiteilija 1994
- Oulun läänin vuoden taiteilija 1995
- Musiikin maisteri Sibelius-Akatemiasta vuonna 1996 pääaineena baritonitorvi (eufonium)
- Kiertänyt baritonitorven kanssa ympäri maailmaa pitäen mestarikursseja mm. Japanissa, Yhdysvalloissa ja Euroopassa
- Konsertoinut lähes kaikkien suomalaisten sinfoniaorkesterien solistina ja kantoesittänyt useita baritonitorvelle sävellettyjä teoksia, säveltäjinä mm. Kalevi Aho, Harri Ahmas, Leonid Bashmakov, Oliver Kohlenberg, Juha T. Koskinen, Jukka Linkola ja Kirmo Lintinen
- Opettaa viittä vakituista ammattioppilasta (eufonium)
- Puhallinorkesteri Viventin kapellimestarina viisi puhallinorkesterien Suomen mestaruutta peräkkäin
- Oulu Sinfonian pasunistina v:na 1996– (virkavapaalla 2007–08)
- Vuoden Pinna -tunnustus palkinto 2008
- Kemin kaupunginorkesterin musiikinjohtaja ja kapellimestari 2007–2008, vuoden 2009 alusta taiteellinen johtaja ja kapellimestari

Levytykset:

Jukka Mylly: Finnish Euphonium. Jukka Linkola: Euphonium Concerto / Oliver Kohlenberg: Blue Gleam of Arctic Hysteria / Juha. T. Koskinen, Alba (1996)
Jukka Mylly, Euphonium & Petri Keskitalo, Tuba: Tubhonium Sketches (2006)
Useilla muilla levytyksillä solistina

AKRI PAAVOLA / KAUSTINEN FOLK MUSIC FESTIVAL

Dallapé-orkesteri kiersi pienillä paikkakunnilla sijanneita tanssipaikkoja läpi.

Näillä kiertueilla Suomi kierrettiin kolmen kuukauden aikana kovaan tahtiin lähes ilman välipäiviä. Aivan kaikki Suomen musiikkielämässä ei ole näistä pioneeriajoista muuttunut, sillä vielä nykyäänkin tanssipaiikat keskittyvät pienille paikkakunnille. Mutta löytyykö pieniltä paikkakunnilta nykyisin muuta musiikkitarjontaa?

Kunnallisia palveluja

Pienien paikkakuntien konserttitarjonnan vilkkaus riippuu usein asukkaiden omasta taloudesta ja aktiivisuudesta. Hyvä esimerkki tästä on Kokkolan ja Oulun välillä Pyhäjoen rannalla sijaitseva kahdeksan tuhannen hengen Oulainen. Paikkakunnalla on 23 vuoden ajan järjestetty aina syksyisin klassisen, jazzin ja kevyen musiikin välimaastossa sukkuloivaa Oulaisten musiikkiviikot -festivaalia.

”Tämä on radanvarsikunta, ja Oulaisissa on aina ollut vahva puhallinorkesterien ja kuorotoiminnan perinne”, taustoittaa festivaalin organisoiija ja paikallisen lukion ja yläkoulun musiikin lehtori **Tapani Tirilä**. ”Itse olen vetänyt 37 vuotta koulun oppilaista koostuvaa Oulaisten Nuorisokuoroa, jonka kanssa olemme matkustelleekin laajasti. Oli siis luonnollista että paikkakunnalle haluttiin musiikkijuhlat.”

Oulaisissa on vuosien varrella nähty nimekkäitä esiintyjä alkaen **Grigori Sokolovista** Radion sinfoniaorkesteriin. Tänä vuonna festivaaleilla esiintyvät muiden muassa **Lauri Tähkä** levynjulkaisukiertueellaan, **PMMP**, **Pekka Kuusisto** ja Kuudennen kerroksen orkesteri.

”Keskeinen vieras on kuitenkin UMO, joka soittaa usean konsertin sarjan”, Tirilä kertoo. ”He soittavat ensin koulukonsertteja päivällä, iltakonsertin How Many Sistersin kanssa ja vielä lastenkonsertin Satu Sopasen kanssa sekä tekevät lisäksi workshoppeja. Koulukonserteissa yläkoulun ja lukion oppilaat saavat läpileikkauksen jazzin historiasta.”

Tähtiä ja erikoisuuksia

Opettajana Tapani Tirilä painottaakin, että Oulaisten musiikkiviikot -festivaali nivoutuu yhteen myös paikallisen musiikkikasvatuksen kanssa. Tapahtuman musiikillinen profiili on pyritty suunnittelemaan niin, että kuuntelijan olisi helppoa siirtyä tutusta tarjonnasta itselleen oudompiin tyylilajeihin ja artisteihin. Samalla festivaali on kuitenkin saanut vieraakseen kotimaisia tähtiartisteja, jollaisia ei pienillä paikkakunnilla usein nähdä.

”Nämä on myös myyty yleensä aika nopeasti loppuun, ja valtaosa festivaalin yleisöstä tulee ympäröivältä seudulta. Esimerkiksi viime vuonna **Jari Sillanpää** konsertoi yläkoulumme salilla osana konserttitalokiertuettaan.”

”Festivaali on kaupungin järjestämä, mutta saamme jonkin verran tukea paikallisilta

TOIVO KUULAN JALANJÄLJISSÄ

Pienten paikkakuntien musiikkitarjonta vaihtelee

Teksti: Pekka Raittinen

Harvaan asutussa Suomessa on keikkailtu ja konsertoitu pienillä paikkakunnilla jo Toivo Kuulan ajoista lähtien. Syrjäkylillä konsertteja on harvassa, joten ne ovat aina tapauksia.

Suomi on harvaan asuttu maa. Siksi muusikoiden pienillä paikkakunnilla konsertoimille ja keikkailulle on täällä pitkät perinteet. Esimerkiksi Juhani Koiviston Toivo Kuula -elämäkerrassa *Tuijotin tulehen kauan* (WSOY 2008) kuvaillaan Kuulan ja hänen laulajatarpuolisonsa Alman yhteisiä konserttikiertueita, jotka suuntautuivat pitkälti maaseutupaikkakunnille.

Vuosisadan alussa taiteilijapariskunnan arki oli proosallista heidän kiertäessään suo-

malaista maaseutua ristiin rastiin ”junalla, laivalla, moottorivenheellä, purje- ja soutuvenheellä, automobiililla, hevosella ja vieläpä dresiinallakin [sic].” Matkaa tehtiin sateessa ja paisteessa, kiertueilla tuli vastaan monenlaisia saleja ja monentasoisia soittimia, ja yleisöäkin oli joskus vain parikymmentä henkeä.

Toisaalta matkaan mahtui myös täysiä saleja ja Alma Kuula kirjoittikin: ”Ihmiset olivat niin kiitollisia saadessaan kuulla taidemusiikkia syrjäisemmilläkin paikoilla.” Toinen motiivi kiertämiseen oli raha, jota Kuulat tarvitsivat uuden kotinsa perustamiseen.

Tuolloin uuden ilmiön, populaarimusiikin, esittäminen taas keskittyi viime vuosisadan alussa lähinnä kaupunkeihin, kuten Mikko-Olavi Seppälän tuoreesta J. Alfred Tannerin elämäkerrasta *Hauska poika* (WSOY 2009) käy ilmi. Vasta 1930-luvulla legendaarinen

yrittäjiltä, ja on tietysti talkoohenkeäkin. Tavoitteemme tänä vuonna on nelisen tuhatta kävijää. Olemme pystyneet kattamaan 50 prosenttia kuluistamme lipputuloiilla, mistä olemme aika ylpeitä, samoin siitä että olemme päässeet mukaan Finland Festivals -verkostoon”, Tirilä toteaa.

Tämä ei ole sinänsä epätavallista, sillä itse asiassa Finland Festivalsin musiikkijuhlat paljolti keskittyvät pienille paikkakunnille. Vanhan legendan mukaan klassisen musiikin festivaalit syntyvät sinne, missä muusikoilla on kesämökkejä.

Erytistapaus pienten kuntien joukossa on vähän yli 4 300 asukkaan Kaustinen. Kunta tunnetaan tietenkin kansanmusiikkifestivaaleistaan, mutta myös aina vuoden alussa järjestettävistä kamarimusiikkiviikoistaan sekä musiikkilukiostaan ja ammatillisesta kansanmusiikkisyhteistään Tallarista. Festivaali on poikunut Kaustiselle merkittäviä kansanmusiikin tyyssijoja, ennen muita Kansantaiteenkeskuksen, jonka Kaustinen-salissa on musiikkitapahtumia lähes viikoittain.

”Olemme kansanmusiikin keskus ja lähialueen musiikin keskipiste”, summaa kunnan vapaa-aikaohjaaja **Aija Järvenpää**. ”Festivaalien lisäksi täällä järjestetään joka kuukausi jokin isompi keikka tai konsertti.”

Läänintaiteilija järjestää

Vuoden 2009 alussa määräaikaisen toimen Satakunnan säveltaiteen läänintaiteilijana aloittanut **Laura Piirto** taas painottaa sitä, että konserttitoiminta pienissä kunnissa voisi ainakin ideaalitulanteessa olla ympärivuotista. Kesän aikana Piirto järjesti viiden konsertin Kulmilla soi -sarjan Laviassa, Kokemäellä, Kiikoisissa, Jämijärvellä ja Karviassa teemalla ”Kesäillan klassiset”.

”Pyrin tällä hankkeella matalaan kynnykseen ja saavutettavuuteen. Varsinkin näin kesällä ihmiset ovat mökillä”, Piirto taustoittaa. ”Tässä oli mukana positiivista pelimannihenkeä. Paikat, joissa soitettiin, olivat täysiä. Pienillä paikkakunnilla on ihanaa myös se, että löytyy vielä tuota talkoohenkeä. Paikalliset kansalaisjärjestötkin olivat mukana kahvituksissa ja järjestelyissä.”

Piirto haluaisi tehdä tulevaisuudessa konserttitoiminnasta jatkuvampaa, ja tätä silmällä pitäen Kulmilla soi -sarja olikin pilottihanke. Tulevaisuudessa Piirto haluaisi siirtää tämän puolen hankkeiden vastuuta myös kamarimusiikin puolesta alueella liputtavan Satakunnan Soitannollisen Seuran harteille.

”Tämä sai paljon positiivista palautetta kentältä, koska esimerkiksi kuntien kirjastoväki totesi vuodessa olevan paljon tyhjiä kohtia. Tällä kertaa konsertit olivat taidetoimikunnan järjestämiä, eivätkä ne olleet maksullisia. Mutta jos konserteja järjestäisi jokin toinen taho, silloin niihin tulisi myös pääsymaksu. Ja tietysti haluamme myös joka vaiheessa turvata, että ammattimuusikot saavat työstään käyvän korvauksen”, Piirto sanoo.

Alueorkesterit konsertoivat

Klassisen musiikin maailmassa pitkäjänteisintä työtä pienillä paikkakunnilla tekevät usein paikalliset kamari- ja runko-orkesterit. Lapin kamariorkesterin intendentti **Ulla-Maija Kanerva** kertoo, että tämä Rovaniemeä pääpaikkanaan pitävä alueorkesteri kiertää Suomessa ehkä eniten, koska harvaan asutulla alueella välimatkat ovat pitkät.

”Alueellamme viidensadankin kilometrin välimatka on mahdollinen, mikä vastaa etelässä matkaa Helsingistä Kokkolaan”, Kanerva muistuttaa. ”Tämä on perustyötämme, jota olemme tehneet vuosikausia. Paikkakunnalle saapuva orkesteri on täällä Lapissa aina tapaus, ja myös muusikot ovat kokeneet tämän tärkeäksi.”

Lapin kamariorkesteri soittaa vuosittain noin 70 konserttia eri paikkakunnilla. Konsertit jakaantuvat koulukonsertteihin, varsinaisiin kamarikonsertteihin ja niin sanottuihin kyläkonsertteihin, joissa mukana on myös kevyempää ohjelmistoa.

”Kyläkonserteissa soitetaan osia kamarimusiikkiteoksista ja niitä tuttuja sävelmiä, joita jokainen kuulee esimerkiksi radiosta. Konserttipaikkoina toimivat kaikki tilat erämiesten majoista alkaen”, Kanerva kertoo. ”Orkesterin reissatessa vuokrabussilla ollaan paikan päällä yön yli, jos matka menee yli 150 kilometrin. Mutta matkustamme myös Lapin rajojen ulkopuolella, sillä esimerkiksi nyt elokuun lopulla orkesteri konsertoi Karjalohjalla.”

Myös Kemin kaupunginorkesteri, tai oikeastaan laajennettu jousikvartetti, konsertoi Kemin lisäksi alueensa kunnissa Tornioilla, Simossa, Tervolassa ja Keminmaalla. Orkesterin intendentti **Sanna Moilanen** täsmentää, että jokainen alueen kunta saa vuosittain saman määrän konserteja.

”Mekin teemme kahdenlaisia konserteja kunnissa. Toiset ovat konsertteja muun muassa ala-asteille, päiväkodeille ja palvelukodeille, joiden ohjelmisto räätälöidään tarpeen mukaan. Esimerkiksi keväällä soitettiin eskareille Tšaikovskin Prinsessa ruususta prinsessan kera. Sitten on kamarimusiikkikonserteja esimerkiksi seurakuntasaleissa, joissa on flyygeli. Näin palvelemme alueen ihmisiä mahdollisimman monipuolisesti.”

Konserttikeskus tasa-arvoistaa

3500 asukkaan Pyhäjoen kunnan kulttuurisihteeriksi **Marjo Luokkanen** taas kertoo, että kunnassa on järjestetty säännöllisesti konserteja kouluissa ja päiväkodeissa yhteistyössä Konserttikeskuksen kanssa. Luokkanen toteaa, että Konserttikeskuksen toiminta on tasa-arvoistanut kulttuuritarjontaa lapsille ja nuorille kunnissa, jotka sijaitsevat kaukana suurista keskuksista ja konserttisaleista.

”Tämä on mielestäni oikeaa asiakaslähtöistä, palvelukeskeistä toimintaa, jota olemme tehneet vuosien ajan”, Luokkanen toteaa. ”Olisi stressaavaa lähteä esimerkiksi

HEIDIVALTONEN

Laura Piirto toivoo Satakuntaan ympärivuotista konserttitoimintaa.

päiväkotilapsien kanssa jonnekin monen kymmenen kilometrin päähän. Toiminta on ollut osa Konserttikeskuksen 2008 alkanutta Konsertti joka kouluun -pilottihanke.”

Luokkanen toteaa, että koska vanhemmakaan eivät usein vie lapsiaan konsertteihin pitkien matkojen päähän, koulu- ja päiväkotiesitykset saattavat olla heille ainoita kulttuurielämyksiä. Pienten kuntien konserttitarjonnassa on siis usein vahva taidekasvatuksellinen ulottuvuus.

Pyhäjoki oli myös mukana kolmen muun Raahan seutukuntaan kuuluvan kunnan kanssa viime keväänä loppuneessa Musiikkia muksuille -hankkeessa, johon saatiin lisäksi apuraha opetusministeriöltä. Kunnassa järjestetään säännöllisesti muitakin, lähinnä kevyemmän musiikin konserteja.

”Olemme kokeilleet myös klassista, mutta sille ei täällä löydy oikein yleisöä”, Luokkanen pohtii. ”Tämän puutteen olemme sitten pyrkineet poistamaan järjestämällä naapurikuntien kanssa halukkaille konserttimatkoja esimerkiksi Kokkolaan. Järjestämme täällä konserteja paikallisten esiintyjien kanssa, tarjoten heille esiintymismahdollisuuden, sekä vierailijoiden voimin. Esimerkiksi lokakuussa tänne on tulossa **Mikko Perkoila**.”